

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

Neden Düşünme Becerileri Eğitimi?

ALKEV Özel İlkokulunda Düşünme Becerileri derslerinde öğrencilerimizin bilişsel becerilerinin gelişimini desteklemek amacıyla PASS Teorisi yaklaşımı uygulanmaktadır. Nöropsikolog ve tıp doktoru Alexander Luria'nın beynin işleyişi üzerine yaptığı çalışmalar sonunda ortaya çıkan bu teori, "**Planlama**" (Planning), "**Eş Zamanlılık**" (Simultaneous), "**Dikkat**" (Attention) ve "**Ardıllık**" (Successive) bilişsel işlemlerinden oluşan dört önemli alan üzerine yapılandırılmıştır. Bu dört temel işlem öğrenmenin yapı taşlarını oluşturmaktadır.

PASS Teorisi'ne göre tüm alanlar birbirlerine bağlıdır ve öğrenme sürecinde birbirlerinden etkilenmektedirler. Bu dört alanın her birinin kendine özgü hedeflere ulaşabilmesi için gerçekleştirilmesi gereken bilişsel işlemler vardır.

Bu işlemler;

Planlama (Planning):

Planlama becerisi; etkili problem çözme yöntemlerinin belirlendiği, seçildiği, uygulandığı ve değerlendirildiği zihinsel bilişsel işlemleri kapsamaktadır. Belirli bir hedefe ulaşmak için gerekli adımları belirleme, stratejiler oluşturma, karmaşık problemleri analiz etme ve çözüm yolları geliştirme yeteneği sağlar. Öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmalarına, yeni karşılaşılmış bir durum karşısında planlı tepkide bulunma becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.

Alexander Luria'nın PASS Teorisi içerisinde yer alan planlama alanı, öğrencilerin akademik ve bilişsel süreçlerini desteklemek, öğrenme ve sosyo-duygusal süreçlerin gelişimini iyileştirmek için bizlere önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu alanda iki temel bilişsel işlev; "Yaratıcı Düşünme" ve "Stratejik Düşünme" ön plana çıkmaktadır. Bu işlevler öğrencilerin problemlere farklı yaklaşımlar sunabilme ve orijinal fikirleri ortaya koyabilme becerisini ifade etmektedir. Planlama alanı; öğrencilerin ortama uygun davranışlar sergilemesine, dürtülerini kontrol ederek hareket etme davranışı kazanmasına, öğrencinin kendini değerlendirebilmesine, kendisine ve çevresine yönelik farkındalığını geliştirmesine katkı sağlar.

Dikkat (Attention):

Bilişsel performansı etkileyen önemli işlemlerden biri de "**Dikkat**"tir. Öğrencinin, seçici davranarak gerekli olarak uyarıcıları dikkate alıp gerekli olmayan uyarıcıları dikkate almadığı zihinsel süreçtir. Dikkat; belirli bir durum üzerinde düşünmeyi, odaklanmayı ve dikkati dağıtıcı uyarınları görmezden gelmeyi gerektirir. Öğrenme, dikkat ve odaklanma ile başlayan bir süreçtir.

Dikkat, öğrenme ve bilgi işleme süreçlerinin temelini oluşturur. Öğrenme sırasında dikkatin doğru yönetimi, bilgilerin etkili bir şekilde işlenmesine yardımcı olur. Öğrencinin akademik ve bilişsel süreçlerinin gelişiminde, sosyal-duygusal yaşantısında dikkatin yönetimi oldukça önemlidir.

Eşzamanlılık (Simultaneous)

Öğrencilerin akademik çalışmalarda ihtiyaç duyduğu en önemli alanlardan biri eşzamanlı bilişsel işlemler alanıdır. Eşzamanlılık, bir grup halinde verilmiş olan uyarıcıların, birbirleriyle ilişkilendirilerek imajine edebilme, görsel ayırmaştırma yapabilme becerisine dayalı zihinsel işlemlerdir. Eşzamanlılık alanı ayrıca görsel hafıza, görsel ayırmaştırma yapabilme, analiz edebilme, muhakeme yapabilme ve fotografik hafıza ile ilişkilidir.

Öğrenme ortamı yoğunlukla sözel olarak verilen bilgilerin paylaşıldığı ortamlardır. Öğrenciler; öğrenme ortamında öğretmenleri ve arkadaşları tarafından paylaşılan bilgileri işler, anlamlandırır ve uzun süreli bellekte depolar. Eşzamanlılık alanı güçlü olan çocuklar sözel olarak paylaşılan bilgiyi zihninde somutlaştırıp çıkarımlarda bulunarak öğrenmeyi kalıcı hale getirebilir. Bu nedenle Luria'nın PASS Teorisi'nde yer alan eşzamanlılık alanı, öğrencilerin bilişsel gelişimlerini desteklemek ve öğrenme süreçlerini iyileştirmek için bizlere kritik bir çerçeveye sunmaktadır.

Ardıllık (Successive)

Ardıllık; öğrencilerin özel bir sıralama ile oluşturulmuş bilgiler arasındaki ilişkiyi belirleme, kısa süreli hafıza, işitsel ayırmaştırma yaparak işitsel dikkatini sürdürmeye dayalı bilişsel bir süreçtir. Ayrıca yazılı ve sözel bilgilerin hatırlanabilmesi ve öğrenmenin kalıcı hale gelebilmesi için oldukça önemli bir alandır.

Ardıllık becerisi yüksek olan öğrenciler verilen yönergeleri adım adım takip edebilir, yönergeleri sıralı bir şekilde algılar ve daha kolay özümserler.

PASS Teorisi'ni temel alarak yürüttüğümüz Düşünme Becerileri derslerinde:

- Öğrencilerimizin planlama, eşzamanlı, dikkat ve ardıl bilişsel işlem alanlarını destekleyerek kalıcı öğrenmelerine destek olmak,
- Yenilikçi düşünme ve problem çözme yollarını keşfederek öğrencilerimizin yaratıcılıklarını geliştirmek,
- Öğrencilerimizin bir derste öğrendiği bir beceriyi diğer derslere ve yaşam becerilerine aktarmalarına katkı sağlamak,
- Farklı durumlarda ve koşullarda öğrencilerimizin düşünme becerilerini kullanabilmesini geliştirmek,
- Öğrencilerimizin bilgileri analiz edebilme, farklı bakış açılarını değerlendirebilme ve mantıklı sonuçlar çıkarabilme yeteneklerini geliştirmek,
- Verilen yönergeleri alabilme ve takip edebilmelerine destek olmak,
- Dikkatini odaklama becerisini, seçici ve sürdürülebilir dikkatini geliştirmek,
- Öğrencilerimizin kendi öğrenme süreçlerini yönetme becerilerini geliştirmek, hedef belirleme ve öz değerlendirme yapmalarını sağlamak,
- Yaratıcılığın boyutları olan akıcılık, esneklik, özgünlük ve zenginleştirme alanlarına yönelik becerileri geliştirme,
- Öğrencilerimizin okuduğunu anlama ve yorumlama, neden-sonuç ilişkisi kurma becerilerini geliştirmek,
- Sıralı dizinleri, olayları ve durumları fark edebilmelerine, kısa süreli ve uzun süreli hafızalarını geliştirmelerine destek olmak amacıyla çalışmalar gerçekleştirilmektedir.